

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

t.a.v. mevrouw Heleen Herbert

ingediend via www.internetconsultatie.nl

Behandeld door: drs. Edwin Zoontjes

Onze referentie: 6VERAS-SEC.18308.B

Postbus 49
4190 CA Geldermalsen

T 0345-471390
E info@sloopaannemers.nl
W www.sloopaannemers.nl

IBAN NL85RABO0364301716
KVK 11042195
BTW NL806635976.B.01

Meteren, 31 juli 2026

Betreft: zienswijze VERAS op concept Wetsvoorstel Kaderwet circulaire economie

Geachte minister Herbert,

Deze zienswijze op het concept Wetsvoorstel Kaderwet circulaire economie (hierna: Kaderwet CE) is opgesteld door VERAS, de branchevereniging van sloopaannemers en asbestverwijderaars. Zie voor meer informatie over onze branche en onze inzet rondom de transitie naar de circulaire economie www.sloopaannemers.nl en www.allesovercirculairslopen.nl.

VERAS vertegenwoordigt circa 100 sloopaannemers en is actief in de bouw- en sloopbranche dat een forse economische waarde vertegenwoordigt in onze maatschappij. Eén van de doelstellingen in onze branche is om sloopprojecten zodanig circulair uit te voeren, dat de materialen en producten afkomstig van te slopen gebouwen en objecten slooplocaties zo hoogwaardig mogelijk worden ingezet: de eerste voorkeur is door hergebruik en als het niet anders kan met hoogwaardige recycling. Hier toetsen we de Kaderwet CE op, namelijk of de voorgenomen Kaderwet CE aan deze doelstelling de noodzakelijke verdere impuls zal geven.

VERAS dankt de minister voor de gelegenheid om reactie te kunnen geven op dit concept Wetsvoorstel. In het algemeen vindt VERAS het jammer dat het 'slechts' om een beleidsarme wijziging gaat. In dit stadium heeft VERAS hier begrip voor aangezien u aangeeft dat het doel van de Kaderwet CE is om de basis van de regelgeving voor de circulaire economie te versterken in de Wet milieubeheer en hiermee betere sturing mogelijk te maken op de ontwikkeling van de circulaire economie. Daarmee geeft dit wetsvoorstel ook uitvoering aan de wens van de Tweede Kamer, zoals verwoord in de motie Hagen, om middels wetgeving sterker te kunnen sturen op circulair grondstoffengebruik. VERAS is hier blij mee en steunt hierin het kabinet. Dit is ook in lijn met het strategisch denken over de inzet van grondstoffen: lokale grondstoffenzekerheid is van groot belang en de inzet van hernieuwbare, circulaire grondstoffen is een belangrijke aanvulling op de totale vraagbehoefte in de samenleving.

Hiernaast zien we ook als branche ruimte voor flankerende maatregelen om de circulaire economie dichterbij te brengen in met name de bouw- en sloopbranche en reiken we u in deze zienswijze enkele mogelijkheden aan om daadwerkelijk de goede richting op te sturen met de Kaderwet CE. Belangrijk hierbij is, merken wij op, dat de minister van KGG in het debat met de Tweede Kamercommissie over Circulaire Economie op 1 juli jl. heeft aangegeven dat de bouw één van de drie sectoren is waar opschaling naar circulariteit prioriteit krijgt. Aangezien het gaat om de coördinerend minister voor de Circulaire Economie, verwacht VERAS dat het kabinet met voorrang onze onderstaande punten oppakt binnen de Kaderwet CE. Hieronder lichten we deze toe.

Inzet financiële middelen

De basis voor een beleid om te sturen richting circulariteit is de inzet van financiële middelen. Diverse actoren moeten worden gesteund en gestimuleerd om grootschalig circulair te gaan werken, denk bijvoorbeeld aan het stimuleren van opdrachtgevers en anderen in de keten om circulaire projecten in de bouw- en sloopsector te realiseren. Nu zijn er af en toe circulaire projecten maar dat is onvoldoende.

In de bouwconomie worden nog maar enkele procenten bouwmaterialen hergebruikt. Om gebouwen te realiseren met behulp van hergebruik en hoogwaardige recycling dient ook flankerend beleid gefinancierd te worden.

Om circulair te slopen en met de vrijgekomen bouwmaterialen circulair te bouwen is extra arbeid vereist, als verschuiving van mechanisch slopen naar meer handmatig slopen en demonteren. Hier zijn ook middelen voor nodig om de kosten voor de inzet van personeel te verlichten: arbeid goedkoper maken. Om dit te realiseren stelt VERAS voor de aanschaf van niet hernieuwbare grondstoffen en –producten duurder te maken en de belasting op arbeid juist te verlagen. Collega branches zoals NVCE en het Transitieteam Circulaire Bouwconomie, hebben goede voorstellen gedaan die we hierna ook concreet duiden.

Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheid (UPV) optimaliseren

De UPV is een belangrijk instrument als flankerende maatregel. In de bouwsector komt deze nog niet goed van de grond. De oorzaak is dat producenten en leveranciers de focus leggen op de kostendekking, techniek en organisatie van logistiek (inzameling) en recycling. Er wordt onvoldoende rekening gehouden met de randvoorwaarden en kosten om materialen eerst uit de gebouwen en objecten te halen. In UPV's ontbreekt verder vaak ruimte voor toekomstige innovatieve oplossingen. In een circulaire economie ziet VERAS dat de focus juist verlegd moet worden naar demontage en hergebruik, waardoor hoogwaardiger toepassingen bereikt kunnen worden. Het zou mooi zijn als de Kaderwet CE deze sturing bewerkstelligt.

VERAS stelt concreet voor om dit aspect toe te voegen aan artikel 10.28 of in de vorm van een verbijzondering in artikel 10.29 lid 3a.

Besluit Bouwwerken leefomgeving (Bbl) circulair maken

In de Nota van Toelichting wordt enkel de constatering gedaan dat in het Bbl regels zijn opgenomen die onder meer betrekking hebben op het scheiden van bouw- en sloopafval met het oog op hergebruik. Daarbij wordt terecht ook gewezen op het Besluit kwaliteit leefomgeving. Helaas is dit nog niet voldoende gebleken. In deze Besluiten zouden de rijksoverheden en de medeoverheden verplicht moeten worden om daadwerkelijk circulair te bouwen en te slopen (met een plicht op circulair slopen) door ten minste verantwoorde percentages recycling en hergebruik in producten en bouwwerken voor te schrijven. Dan komt deze markt vanzelf op gang die nu fors achterblijft omdat de prikkels te veel gericht zijn op de lineaire economie. In de praktijk is momenteel zichtbaar dat verschillende voorraden herbruikbare producten en hernieuwbare grondstoffen oplopen waardoor de waardering afneemt of alsnog worden gedowncycled.

Pseudoregelgeving meer afstemmen op circulariteit

Naast het Bbl bestaan er in Nederland productcertificeringsstelsels die vanouds zijn gericht op primaire materialen. Deze pseudoregelgeving is weliswaar in de meeste gevallen niet bij wet vastgesteld, er wordt wel naar verwezen. Bijvoorbeeld in de BRL 1801 voor betonmortel wordt (op niet-technische gronden) onderscheid gemaakt tussen primaire en secundaire toeslagmaterialen voor beton. De Kaderwet CE kan eraan bijdragen dat deze pseudoregelgeving ten nadele van secundaire materialen wordt verboden of verminderd.

Naar circulaire rekenregels in de gebouwde omgeving en GWW

Momenteel zijn in veel situaties bij nieuwbouw rekenregels vereist om de milieuprestatie in kaart te brengen. Lang verhaal kort, deze rekenregels zijn niet in het voordeel van de circulaire economie, vaak is het tegenovergestelde de praktijk. Primaire bouwproducten worden – in ieder geval relatief – meer bevoordeeld dan de inzet van hernieuwbare materialen op korte termijn.

Daardoor worden bouwaannemers, projectontwikkelaars en opdrachtgevers niet geholpen om hernieuwbare gebouwen neer te zetten, integendeel. VERAS vindt dat het kabinet hier een nadrukkelijke hand moet toesteken om de rekenregels echt circulair te maken en de Kaderwet CE moet hierbij helpen.

Hoogwaardig hergebruik en recycling concreter en beter waarderen

Hoogwaardig hergebruik lukt vaak niet rechtstreeks van slooplocatie naar een nieuw project. Voor daadwerkelijk hergebruik is het noodzakelijk dat materialen na demontage tijdelijk kunnen worden opgeslagen, beoordeeld, geregistreerd, bewerkt en verhandeld. Circulaire materialen- en grondstoffen hubs vervullen hierin een essentiële ketenfunctie. VERAS verzoekt het kabinet deze functie expliciet te erkennen en bij toekomstige regelgeving te voorkomen dat herbruikbare bouwproducten tijdens tijdelijke opslag onnodig onder een zwaar afvalstoffenregime vallen.

In de praktijk is direct hergebruik niet altijd mogelijk. De nieuwe afnemer of het nieuwe project is vaak nog niet bekend op het moment van sloop. Het materiaal moet dan maanden of soms langer worden opgeslagen. De wet stelt bij einde-afval onder andere als voorwaarde dat er een markt of vraag naar de stoffen of voorwerpen moet bestaan. Dat kan in de praktijk te beperkt worden uitgelegd wanneer er niet direct een concrete koper is. Het ontbreken van een directe afnemer op het moment van demontage mag niet automatisch betekenen dat een aantoonbaar herbruikbaar product als afvalstof moet worden beheerd. VERAS vindt dat ook uitgesteld hergebruik via een professionele materialenhub als volwaardige circulaire route moet worden erkend.

De kaderwet CE noemt hoogwaardige recycling wel, maar werkt onvoldoende uit wat daaronder moet worden verstaan. Nu kan vrijwel iedere vorm van recycling in statistieken als recycling meetellen, terwijl de milieuprestaties sterk verschillen. VERAS verzoekt het kabinet om in het Circulair Materialenplan en toekomstige uitvoeringsregelgeving onderscheid te maken tussen laagwaardige en hoogwaardige recycling. Recycling waarbij secundaire grondstoffen aantoonbaar primaire grondstoffen in dezelfde productketen vervangen, is hoogwaardig en moet beleidsmatig, juridisch en financieel worden bevoordeeld.

Opdrachtgevers gaan circulair uitvragen

In aansluiting op het vorige en het eerste punt, VERAS verwacht dat de Kaderwet CE ook gaat sturen dat opdrachtgevers daadwerkelijk op grote schaal circulair gaan uitvragen. Dat vindt momenteel in de praktijk mondjesmaat plaats maar is bij lange na niet genoeg om een circulaire economie te bereiken. Ook zien we dat (publieke) opdrachtgevers zich te weinig bewust zijn van Maatschappelijk Verantwoord Inkopen. In de meeste bouw- en slooprojecten wordt helaas nog gestuurd op de laagste kosten in plaats van op bijvoorbeeld de CO2-footprint. VERAS hoopt dat de kader CE hier verandering in gaat aanbrengen. In relatie met dit punt dienen opdrachtgevers en andere betrokkenen aan 'de voorkant' van de ketens te borgen en te zorgen dat producten demontabel worden ontwerpen, geproduceerd en samengesteld.

Dit betreft een algemeen punt in de Circulaire Economie, maar zeker in de bouw ziet onze branche gebeuren dat er onvoldoende toepasbaar en losmaakbaar wordt gebouwd. De wijze waarop nu gebouwd wordt zorgt ervoor dat de sloopaannemer gebouwen uit elkaar mag halen waarbij de producten moeilijk herbruikbaar zijn vanwege de stoorstoffen die aanwezig blijven zoals isolatiematerialen die geplakt en gekit zijn in de woning. VERAS ziet graag dat de kaderwet CE hier ook de mogelijkheden gaat bieden in lagere Besluiten en Regelingen.

Tenslotte nog enkele tekstvoorstellen

Artikel 10.3

VERAS stelt voor toe te voegen aan deze zin: "...in onderlinge samenhang bezien, zuinig, doelmatig, en veilig gebruik en hergebruik van grondstoffen,..."

Artikel 10.4

VERAS stelt voor een nieuw lid e te induceren: “het zodanig demonteren of uit elkaar nemen van gebouwen en objecten dat de materialen weer kunnen worden hergebruikt in een ander gebouw of object.”

Artikel 10.7

Lid b. wijzigen in: “een zuinig, doelmatig, en veilig gebruik en hergebruik van grondstoffen.”

Kortom, VERAS verzoekt onderstaande aan het kabinet:

Maak middelen vrij om daadwerkelijk stappen te zetten naar een circulaire economie.

Wij verwijzen hier graag naar het voorstel van de NVCE waarin wordt gevraagd om €1,5 miljard: [Grondstoffenstrijd vraagt om versnelling van circulaire economie – Nederlandse Vereniging Circulaire Economie](#) en het Transitieteam Circulaire Economie dat met een doorbraakinitiatief aan de slag is om te komen tot een Nationale Aanpak Herbruikbaar Bouwen (NAHB).

Stuur daadwerkelijk op:

1. dat de UPV ook ten gunste wordt van degenen die de materialen moeten demonteren, de sloopaannemer ten gunste van hergebruik en hoogwaardige recycling;
2. dat de Bbl wordt omgevormd van een lineair Besluit naar een Besluit dat passend is in de circulaire bouweconomie;
3. het verbieden of verminderen van pseudoregelgeving (certificeringsstelsels) waarin primaire grondstoffen worden bevoordeeld ten opzichte van secundaire grondstoffen;
4. de rekenregels (NMD) in de gebouwde omgeving beter aansluiten bij de inzet van hernieuwbare materialen en producten;
5. hoogwaardig hergebruik en hoogwaardige recycling beter worden gewaardeerd en belegd in de wet- en regelgeving;
6. aan de voorkant van de ketens losmaakbaar en demontabel wordt geproduceerd en ontworpen (bijv. in de bouwsector) t.b.v. hoogwaardig hergebruik;
7. dat de opdrachtgevers – zowel privaat als publiek – beter gestimuleerd en geprikkeld worden om circulair uit te vragen.

Graag gaan we hierover met u in gesprek.

Inlichtingen over deze zienswijze kunnen worden ingewonnen bij Edwin Zoontjes van het secretariaat van VERAS (edwinzoontjes@sloopaannemers.nl / 06-30062189).

Met vriendelijke groet,

Kees de Groot
voorzitter VERAS